

" Ο Μ Α Δ Ι Κ Η Ζ Ω Η "

(6)

Διάλεξη πού δόθηκε στόν Σύλλογο 'Αποφοίτων
'Ανωτέρου 'Εμπορικοῦ Λυκείου Λευκωσίας
ἀπό τόν κ. Νικόλαον Ειούταν,
Γυμνασιάρχην τοῦ Γυμνασίου Νεοκλέους
στίς 24 Μαΐου 1959

*

(Γαρδιδες)

"ΟΜΑΔΙΚΗ ΖΩΗ"

Διάλεξη πού δόθηκε στό Σύλλογο 'Αποφοίτων 'Ανωτέρου
'Εμπορικού Λυκείου Λευκωσίας άπό τόν κ. Ν. Ξιούταν,
Γυμνασιάρχην τού Γυμνασίου Νεοκλέους στίς 24/5/59

Μέ τούς καλύτερους οιωνούς ἀρχίζουμε τίς διαλέξεις τού Συλλόγου μας. 'Η σημερινή ἐποχή ἔσται πρώτα-πρώτα, τούς νέους, σᾶς καλεῖ σὲ δράση. "Έχουμε νά φιέξουμε τό μέλλο τῆς πατρίδας, τῆς ἐλεύθερης τώρα, πούναι μέλλο δικό σας, ἔσται τῶν νέων.

Σ' αὐτή τήν προσπάθεια θά χρειασθούν ὅλες οι δυνάμεις σας κι' ἵσως οι ἀγάπεις τῆς εἰρηνικῆς ἀναδημιουργίας θάναι πιό σκληροί ἀπ' τούς ἔνοπλους. Γι' αὐτό τό κήρυγμα τῆς δμόνοιας, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς συνεργασίας ὅλων, ἃς εἶναι πάντα στό μυαλό σας. Οι "Ελληνες, ὅλοι τό λένε, δταν δμονούν πάντως θά μεγαλουργήσουν.

'Η διάλεξη εἶναι ἔνα ισχυρότατο μέσο γιά τήν ἄνοδο τού κοινωνικού μας ἐπιπέδου. 'Ο λόγος, μέ ἄλλη λέξη, εἶναι τό ὅπλο μέ τό δποιον δ ἄνθρωπος κατακτᾶ τή γνώση τού φυσικού καὶ κοινωνικού κόσμου. Κι' ἄν γίνουμε κατακτητές τῶν προβλημάτων τῆς φύσης καὶ τῆς ζωῆς, πρέπει χωρίς ἀμφιβολία νά κερδίσουμε καὶ τή νίκη στήν πάλη γιά μιά εὐτυχισμένη ζωή. Αὐτό θά τό κατορθώσετε μέ τήν ἐπίμονη μελέτη καὶ τή συζήτηση ἀπάνω σὲ κάθε πρόβλημα στή ζωή σας. 'Η συζήτηση πού γίνεται μέ τό λόγο, εἶναι τό μοναδικώτερο μέσο γιά νά ξεκαθαρίσετε μέσα σας κάθε σοβαρό πρόβλημα, πού θ' ἀντιμετωπίσετε στή ζωή καὶ θ' ἀδυνατήτε νά τό λύσετε μόνοι σας.

Καὶ τώρα στό θέμα μας:

Στήν πρωτόγονη κοινωνία, μόλις πρωτοφάνηκε δ ἄνθρωπος ἀπάνω στή γῆ, ἔκανε ζωή δμαδική. (Γουέλες: Γενική 'Ιστορία τού Κόσμου, "Εγκελες: 'Η Γένεση τῆς Οίκογένειας καὶ τῆς 'Ατομικῆς 'Ιδιοκτησίας, Μόρκαν: 'Η 'Αρχαία Κοινωνία . . .). "Έχουμε παράδειγμα τούς κατοίκους τῶν 'Εβρίδων Νήσων στό κόψιμο ἐνός δένδρου καὶ στήν κοινή καλλιέργεια.

Στά μυαλά ἔκεινων πού πρῶτοι συνέλαβαν τήν ίδεα τῆς Κοινωνίας τῶν 'Εθνῶν (καὶ ή ίδεα αὐτή εἶναι 'Ελληνική, παράδειγμα 'Αμφικτιονίες'. Ήδε καὶ Σωκράτους Κουγέας: "'Η Κ.Τ.Ε. παρ' "Ελλησι") υπῆρχε σά βάση τῆς ίδεας ή ἐννοια τῆς δμαδικῆς ζωῆς, ἀλλά μιᾶς ζωῆς συνθετώτερης μά καὶ ἀνώτερης καὶ εὐτυχέστερης ἀπό τήν προηγούμενη. Τέτοια πάντως τήν ποθούσε ή πολύπαθη ψυχή τῶν λαῶν καὶ τέτοια τήν πρόβαλε μπροστά στά μάτια τους ή φαντασία, σπρωγμένες κι' οἱ δυό ἀπό κάποια ἀδυσώπητη ἀναγκαιότητα'. Ήσως κι' ἀπό κάποια ἄλλη μυστηριώδη καὶ μυστικόπαθη, ἀλλά τυφλή τάση, τό ἔνστικτο.

Ο Μ Α Δ Α εἶναι τό σύνολο πολλῶν δμοειδῶν ζωντανῶν πλασμάτων, πού κυνηγούν κοινούς σκοπούς στή ζωή. Εἶναι μιά ζωϊκή δντότητα, μιά μορφή ζωῆς, ὅπως εἶναι κι' ἔνα ἄτομο, ἀλλά βέβαια ή δμάδα εἶναι μονάδα ζωῆς συνθετώτερη, ισχυρότερη καὶ ἀνώτερη ἀπό τό ἄτομο.

"Οταν ἀγαλογιστούμε ὅτι πυρήνας τῆς δμαδικῆς ζωῆς, τῆς πιό πλατειᾶς εἶναι ή δμάδα, θά ίδούμε ἀμέσως νά παρελαύνουν μπροστά στά μάτια μας σάν σέ κινηματογραφική ταινία τάλλαγια τῶν πουλιῶν καὶ τῶν ψαριών, οἱ ἀγέλες τῶν ζώων, ημερων καὶ ἄγριων, τά σμήνη τῶν ἐντόμων, οἱ φυλές τῶν ἄγριων ἀκόδα καὶ πρωτόγονων ἀνθρώπων, πού ζοῦνε στίς ζούγγλες, τά ἔθνη ὅλα τῆς γῆς, οἱ κοινωνίες καὶ πολιτείες, πολλοί ἀνθρωποι μαζί σέ παρελάσεις, στίς ἐκκλησίες νά προσεύχουνται, στίς

κομματικές συνελεύσεις νά συζητούν γιά κάποιο θέμα που τους ένδιαφέρει όλους καὶ κλπ.

'Η φράση "ΟΜΑΔΙΚΗ ΖΩΗ" πρέπει νά ξυπνᾶ ακόμα στήν μνήμη μας δλάχερες στρατιές, που βαδίζουν πάνοπλες ή μιά ενάντια στήν άλλη γιά ν' άλληλοεξοντωθούν στήν ξηρά ή στήν θάλασσα ή καὶ στόν άέρα ακόμα.

Τέλος μέσα στό περιεχόμενο τής φράσης "ΟΜΑΔΙΚΗ ΖΩΗ" ένυπάρχει καὶ τό φαινόμενο, που έμετες παρουσιάζουμε τώρα συγκεντρωμένοι γιά ενα κοινό σκοπό, - νά μιλήσω έγώ καὶ νά μ' ακούσετε σείς' άλλα κι αὐτό τό δμαδικό φαινόμενο δέν θά υπήρχε σήμερα, ἀν δέν υπήρχε πρίν ἀπ' αὐτό δ πυρήνας τής δμάδας, που λέγεται Σ.Α.Ε.Λ.Λ.

Τό σημερινό θέμα μου ἀντιλαμβάνεθε ἀπ' δσα εἶπα ὅτι εἶναι πολύπολύ πλατύ καὶ γιά τους πρακτικούς σκοπούς μιᾶς διάλεκτης σέ πολύ περιωρισμένο σχετικά χρόνο εἶναι ἀνάγκη νά τό περιστείλω.

Γι' αὐτό δέν θά καταπιαστῷ μέ τή ζωή τήν δμαδική τῶν ζώων, πουλιῶν καὶ τῶν ἐντόμων, μολονότι κι' αὐτή ἔχει ἔξαιρετικό ένδιαφέρο· οὕτε ακόμα μέ τή ζωή τῶν λαῶν ή ἔθνῶν, τῶν ἀναπτυγμένων εἰδικά δμάδων, οὕτε τῶν ἀγρίων, οὕτε τῶν κομματικῶν πολιτικῶν ή θρησκευτικῶν ή ἐπαγγελματικῶν δμάδων, άλλα μόνο γιά τή ζωή τῶν Συλλόγων, που σάν ωργανωμένα σώματα μέσα στό κοινωνικό περιβάλλον κυνηγοῦν σκοπούς, που μέ μιά φράση θά τους χαρακτήριζα ὡς καθαρά μορφωτικούς (παράδειγμα δ Σ.Α.Ε.Λ.Λ.). 'Αξίζει δμως τόν κόπο, πρίν μποῦμε στό κύριο μας θέμα, κάτι νά ποῦμε γιά τίς μεταφυσικές ή ἄλλες αἰτίες, που προκαλοῦν τά δμαδικά φαινόμενα μέ τήν ἀρκετά μεγάλη ποικιλία των.

Αἰτίες λοιπόν εἶναι: 1) τό ἐνστικτο τό ἀγελαστικό (κατά τόν 'Αριστοτέλη), τέκνο του ἐνστικτού τής αὐτοσυντήρησης, 2) Τηλεπάθεια, 3) Μαγνητισμός. Κι' ὅλα αὐτά θέτουν: 4) κοινόν ἀντικειμενικό σκοπό· συγκινήσεις τίς ἵδιες ωργανωμένα γιά κοινές ἰδέες καὶ κοινούς σκοπούς.

Πρώτος δ Πλάτωνας, δ 'Αριστοτέλης, κι' ύστερα στούς τελευταίους δυό αἰῶνες κυρίως λεγεῖνες δλάχερες ἐπιστημόνων καταπιάστηκαν νά μᾶς καθορίσουν καὶ νά μᾶς διαφωτίσουν, νά μᾶς δώσουν μιά ἴκανοποιητική ἔξηγηση τοῦ φαινομένου τής δμαδικῆς ζωῆς. 'Ο Τάρτ καὶ Ριμπώ, δ Πιέρ Ζιανέ καὶ Φουϊγιέ οἱ Γάλλοι, δ Βέρτχάϊνερ, δ Καίλερ, δ Κόφκα οἱ Γερμανοί, δ "Εγκελες, δ Μάρκ, δ Λένιν, δ Σπράγκερ Γερμανοί ή Γερμανοεβραῖοι ή 'Εβραῖοι, δ Δαρβίνος, δ Πράτλυ, δ Μακντούγκαλ, δ Κόνγουέη οἱ "Αγγλοι καὶ οἱ Φρόντ, Γιούνγκ καὶ "Ατλερ "Αγγλοι καὶ 'Αμερικανοί καὶ ἄλλοι πολλοί, ἀπάνω σ' αὐτό τό σημεῖο ἐκθέτουν δ καθένας τίς δικές του ἀπόψεις καὶ μέ τό δικό του τρόπο που θά ἥταν ἀδύνατο τώρα νά τους παρακολουθήσουμε ἔνα-ένα. "Ετσι πρέπει νά συνοψίσουμε τίς τρεῖς ἀπόψεις, τίς κυριώτερες, γιά νά λάβουμε κάποια ἰδέα για τό τί λένε σχετικά οἱ ἀρμόδιοι.

a) 'Η ἐκ παραδόσεως ψυχολογία υποστηρίζει τήν πρώτην ἀποψη, ὅτι μιά τυφλή φυσική τάση, ἔνα ἐνστικτο σέρνει τά ζῶα, τά πούλιά, τά ἔντομα καὶ τούς ἀνθρώπους νά συναγελάζωνται. 'Ο ἀνθρωπος εἶναι ἐκ φύσεως "ἀγελαστικόν ζῶον" λέγει δ 'Αριστοτέλης καὶ δπως ύποστηρίζουν οἱ νεώτεροι, τήν στιγμή καὶ σ' ὅλο τό διάστημα που τό ἀτομο, ζῶο ή ἀνθρωπος, μένει μέ τήν ἀγέλη καὶ ἀποτελεῖ ἔνα μέλος της, ἔξακολουθεῖ νά παραμένη ξεχωριστό ἀτομο καὶ δέν υφίστανται ἀλλοιώσεις ψυχολογικές ή πνευματικές. Μέ ἄλλα λόγια, τό ἀτομο προηγεῖται κι' εἶναι μέ τίς δικές του ἰδιότητες δ πυρήνας, τό πρώτο συνθετικό στοιχεῖο ἐνός συνόλου, μιᾶς δμάδας, καὶ τά δικά του χαρακτηριστικά, ἰδιότητες καὶ δυνάμεις τής δμάδας μέ τό ἄθροισμά των.

Τό λογικό του συνθέτει τό λογικό τής δμάδας καί ή ψυχή καί ή διάθεση τοῦ ἀτόμου πάλι. ('Ατομικισμός στήν ψυχολογία, ἀριστοκρατία ή δλιγαρχία στήν πολιτική, ἐγωϊσμός καί αὐτοψφωση στήν 'Ηθική').

β) 'Η δεύτερη ἄποψη ἀπάνω στή δημιουργία τῆς δμάδας εἶναι τῶν Γάλλων καί Γερμανῶν, πού τήν ἀσπάζονται καί οἱ δπαδοὶ τοῦ Μαρξισμοῦ. Σύμφωνα μέ αὐτή, ὑπάρχει ἀπάνω ἀπό τό ἄτομο, ζῶο ή ἄνθρωπο, μιά ἀδρατη δύναμη (πνεῦμα ή ψυχή τό λένε μερικοί), τό πνεῦμα ή η ψυχή τῆς δμάδας. Αὐτή ή δύναμη παρίσταται στή σκέψη τοῦ ἀτόμου σάν μιά ἀκαθόριστη εἰκόνα - ή εἰκόνα τοῦ συναγελασμοῦ - καί τό δηγεῖ στάλλα ὅμοια τοῦ ἄτομα (γκεστάλτ γερμανιστί, κονφικιουρέϊσιον ἀγγλιστί). Σύμφωνα μέ τόν Σπράγκλερ μάλιστα ή πνευματική ζωή τῆς δμάδας, τῆς φυλῆς ή τοῦ "Εθνους στούς ἀνθρώπους βρίσκει τήν ἔκφρασή της στά ἔργα τῶν ἀτόμων σάν τέχνη (Γράμματα καί Τέχνες). Τά ἔργα τῶν ἐκάστοτε ἀτόμων δημιουργοῦν τήν παράδοση καί μέ τή βοήθεια τῆς μνήμης καί τῆς ἀληρονομικότητας γίνεται πιά καί ή παράδοση μιά νέα δύναμη, πού διέπει τή ζωή τῆς δμάδας πρῶτα κι' ὕστερα τοῦ ἀτόμου. 'Εδῶ τσακίζονται τά πόδια τοῦ ἀτομικισμοῦ (Σοσιαλισμός, κολλεκτιβισμός, συνδικαλισμός καί Δημοκρατία ή Λαοκρατία).

γ) Στά ζῶα ὅμως ή θεωρία αὐτή ἀδυνατεῖ, λένε οἱ δπαδοὶ τῆς τρίτης ἄποψης, νά μᾶς ἐξηγήσῃ πῶς λ.χ. οἱ γερανοί μέ θαυμαστή τάξη πετοῦν στόν ἀέρα καί σέ γραμμή καί σέ ἀναλογίες ἀποστάσεων, πού θά ζήλευαν κι' οἱ πιό καλοί μνστες τῆς συμμετρίας καί τῆς αἰσθητικῆς. ή πῶς τά μερμήγκια καί οἱ μέλισσες μέ λογική καί τεχνική καταπληκτική συνεργάζονται γιά τήν διεκπεραίωση ἐνός μεγάλου σκοποῦ. Θά πρέπει λοιπόν νά δεχθοῦμε τόν λεγόμενο ψυχοφυσικό παραλληλισμό τοῦ Μπέργκσον καί τῶν "Αγγλων ψυχολόγων δηλ. ὅτι καί τῶν γερανῶν καί τῶν μελισσῶν καί τῶν ἀνθρώπων τῆς ἵδιας δμάδας τά μυαλά πρῶτα εἶναι κατασκευασμένα μέ τόν ἵδιο τρόπο καί δεύτερο ὅτι ἀντιδροῦν ὅμοια, ὅλων (χώρια φυσικά ἄνθρωποι καί μέλισσες καί γερανοί) μπροστά στίς κοινές γιά ὅλα τά μέλη τῆς δμάδας συνθήκες τοῦ κοινωνικοῦ ή τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Αὐτή εἶναι ή τρίτη θεωρία τῆς 'Αγγλικῆς σχολῆς κυρίως. "Αρα τό ἄτομο ἔχει τήν προσωπική του ἀτομικότητα, ἀλλά τήν πραγματοποιεῖ μόνο σάν μέλος ἐνεργός δμαδικοῦ συνόλου, ἀλλοιως χάνεται καί μένει ἀνεξέλιχτο (Μπράντλεϊ).

'Εμεῖς, ἀνεξάρτητα ἀπό τίς μεταφυσικές αἰτίες τῆς 'Ομάδας καί τῆς δμαδικῆς ζωῆς, σήμερα θά ἀρκεστοῦμε νά διαπιστώσουμε μόνο μερικά σπουδαία χαρακτηριστικά τῶν Συλλόγων γιά νά γνωρίσουμε καλύτερα τίς δμάδες αὐτές καί τήν ζωή των.

Λοιπόν, ἂν ἐπρόκειτο νά δρίσουμε τί εἶναι Σύλλογος, θά λέγαμε ὅτι εἶναι μιά ζωϊκή μονάδα ἀνώτερης μορφῆς, πού ἐνώνουν κοινές ίδεες καί κοινοί σκοποί ὅλα της τά μέλη ἀπό τόν ἀρχηγό ή τούς ἀρχηγούς ως τό τελευταῖο ἄτομο. Τό κυριώτερο ὅμως χαρακτηριστικό της εἶναι δ ἄκρατος συναισθηματισμός, αὐτό πού λέγεται ἀπό ἄλλους δμαδικό πγεῦμα ή δμαδική ψυχή καί πού διαποτίζει ὅλα της τά μέλη. Καί δέν εἶναι ψερβολή νά ποῦμε πῶς κι' οἱ πιό καλά ὠργανωμένες δμάδες, κι' αὐτῶν ἀκόμα τῶν ἐπιστημόνων καί καθαρά πνευματικῶν ἀνθρώπων, δέν εἶναι πνευματικές. "Αν λάβωμεν ὑπόψη μας τί συμβαίνει μέ τόν φανατισμό τῶν θρησκευτικῶν δμάδων, πού καί τά πιό ἀποτρόπαια καί ἀσύληπτα κακουργήματα διαπράττονται ἀπό τούς ἀντιπάλους (ἰερά ἔξεταση, τροχοί, σταυροί, κλίβανοι) ή καί τί συμβαίνει στά ἔθνη καί τούς λαούς, ὅταν περνοῦν μεγάλες κρίσεις σάν λ.χ. πολέμους, ἐπαναστάσεις, ἐκλογές, ἀπεργίες κλπ., τότε θά δμολογήσουμε πῶς τό λεγόμενο πνεῦμα τῆς θρησκείας ή πνεῦμα τοῦ ἔθνους ή δποιασδήποτε δμάδας

τό πνεῦμα, δέν εἶναι καθόλου πνευματική δύνατητα. 'Υπάρχει μόνο "Ομαδική Φυχή". Κι' ή διαδική αὐτή ψυχή ή διάθεση δέν εἶναι καθόλου λογική, δέν ἔχει σχέση μέ τό λογικό τους δινθρώπου παρά κάποτε καί ἐμμεσώτατα' εἶναι οὕτως πλούσια, ξεχειλίζει ἀπό συναίσθημα καί ξεσπᾶ σέ κρίσιμες πάντα στιγμές σάν αἰφνίδια πυρκαϊά, πού τυλίγει καί πνίγει τή θέληση τους ἀτόμους-μέλους καί τό σπρώχνει σέ μεγάλα καί ἔνδοξα ἔργα (Τό ΟΧΙ του 'Ελλην. λαοῦ 1940) ή καί σέ καταστροφές ἀφάνταστες (Γαλλ. ἐπανάσταση, Ρωσική ἐπανάσταση, γάμοι του Σηκουάνα, Γκιλλοτίνα) καί τελείως παράλογες.

Γι' αὐτό οι ἀρχηγοί τῶν διμάδων (ἐννοοῦμε φυσικά τῶν δινθρώπων διμάδων) εἴτε βασιλιάδες λέγονται, εἴτε πρωθυπουργοί ή Πρόεδροι κρατῶν ή Ἀρχηγοί πολιτικῶν κομμάτων εἴτε Ἐπιτροπές Συλλόγων, σάν του Σ.Α.Ε.Λ.Λ., πρέπει νά ξέρουν νά ἐκμεταλλεύονται τήν ἀνεξάντλητη αὐτήν ἐνέργεια τῆς διμάδας των καί νά τήν κατευθύνουν στήν ἐπιτέλεση μεγάλων καί ὥφελίμων γιά τό σύνολο ἔργων καί ὅχι καταστρεπτικῶν.

'Αλλά ή ἐκμετάλλευση καί κατεύθυνση αὐτή τους συναίσθηματισμού τῆς διμάδας σέ κοινωφελεῖς σκοπούς θά γίνη μέ τήν σκέψη, τή μελέτη καί τόν λόγο. "Οταν δ ἀνθρωπός ξεμοναχιασμένος στή δουλειά τους διλημερίς - κι' εἶναι σήμερα τόσο μεγάλη ή διαφοροποίηση καί ή μηχανοποίηση τῆς δουλειᾶς, ὃστε νά ὑπάρχουν πιό πολλά ἀπό ἔξι χιλιάδες ἐπαγγέλματα, πού ξεμοναχιάζουν τούς ἀνθρώπους ἀντίθετα ἀπό τήν πρωτόγονη κοινωνία - κι' ὅταν κάποτε, ή μᾶλλον σέ πολλές περιπτώσεις γίνεται ἔξαρτημα τῆς μηχανῆς καί πάει νά καταντήση μέ τόν καιρό ἔνα μηχανικά κινούμενο αὐτόματο, ἔνα ρομπότ, (Μοντέρνοι Καιροί του Σαρλώ), νοιώθει τότε τήν ἀνάγκη ν' ἀντιδράσῃ στό στρίμωγμα, πού τους ἐπιβάλλει ή μονότονη, ἄχαρη καί κουραστική δουλειά. "Ετσι ξεπηδᾶ ή ἀνάγκη τῆς λύτρωσης τους ἀνθρώπους κι' αὐτή ή λύτρωση θά γίνη μέ δυό τρόπους: δι πρῶτος εἶναι δ ἀγώνας γιά βελτίωση τῆς οἰκονομικῆς του θέσης καί τῶν ὅρων τῆς ἔργασίας καί δεύτερος μέ τήν ἀναζήτηση στίς ὥρες τῆς σκόλης κάποιου εὐχάριστου καί ξεκουραστικοῦ τρόπου ζωῆς, κάποιου τρόπου πού θά τόν ἀνεβάσῃ σέ καλύτερο ἐπίπεδο σάν κοινωνικόν ἀνθρώπο. Μέ προθυμία ψάχνει τότε νά βοσκήση τό διψασμένο γιά μάθηση πνεῦμα του σέ κάποιους χλοερούς πνευματικούς λειμῶνες καί νά δροσίσῃ τήν καρδιά του μέ τήν τέχνη, τό παιγνίδι, τήν Μουσική καί τό τραγούδι, μέ τήν κουβέντα καί τό λόγο. Κι' εἶναι ή κουβέντα, ἔστω κι' ἄν μᾶς μιλᾶ γιά ψεύτικα πλάσματα τῆς φαντασίας ἀλλά ὥραζα καί καλοειπωμένα, εἶναι, λέω ή καλή κουβέντα τό νᾶμα τό πνευματικό πού δίνει χαρά, πού ἀναψύχει καί ὥφελεῖ, γιατί μέ τή συζήτηση ξεκαθαρίζεται ή ἀλήθεια. Πρόσες φορές τό παιδί, δ νέος ή κι' δ γέρος, ὅταν μάλιστα τόν πιάνη ή ἀνία τῆς ζωῆς καί ή μοναξιά, ξεσπάει καί ζητεῖ στήν παρέα, στήν κουβέντα μέ τούς συνομήλικους του, νά σηκώση τόν δγκόλιθο πού τους πιέζει τά στήθη; 'Απ' αὐτούς τούς λόγους ξεπήδησε κι' δ Σ.Α.Ε.Λ.Λ.

"Ετσι τό ξετύλιγμα του θέματός μας μᾶς φέρνει νά εἰδικεύσουμε τό λόγο γιά τούς Συλλόγους.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΛΟΙΠΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟΣ;

- α) Νομικό πρόσωπο μέ καθήκοντα καί δικαιώματα στήν κοινωνία.
- β) Πνευματική καί πρό παντός ψυχική δύνατητα πού πάντα μένει ή πιό πολύ διαρκεῖ ἀπ' τό ἀτομο, ἔστω κι' ἄν ὅλα τά μέλη ἀλλάξουν.
- γ) Ζωϊκή μονάδα, πιό σύνθετη καί ἀνώτερης μορφῆς. Κι' αὐτό σημαίνει βέβαια ἀνώτερο κοινωνικό ἐπίπεδο...

Ποιά είναι τά στοιχεῖα τῆς σύνθετης αὐτῆς ζωϊκῆς μονάδας;

A) Τά πρόσωπα α) μέ κοινές ίδεες, β) μέ κοινούς σκοπούς, γ) μέ δικαιώματα καί καθήκοντα πού τά ίδια θέτουν (καταστατικό) καί ἀκόμα δ) ίδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα, πού συνθέτουν τήν μονάδα καί δριζονται στό καταστατικό τά πλεῖστα, ἀλλά πού πρέπει νά τονισθούν ίδιαίτερα καί νάναι μέσα στή συνείδηση τῶν μελῶν καί μάλιστα τής ἐπιτροπῆς πάντα, ἂν πρόκειται νά ζήση δ Σύλλογος καί νά δρᾶ μέ ἐπιτυχία, ἂν πρόκειται νά ἔκτελῇ τόν προορισμό του. Κι' είναι γι' αὐτό κυρίως πού δίνω τή σημερινή διάλεξη.

B) Τό οἶκημα. 'Ο συναισθηματισμός τό ἐπιβάλλει, ὅπως καί ὅλα τά παρακάτω, νάναι εδρύχωρο, εδπρόσωπο, ἐφωδιασμένο μέ ὅλα τά μέσα ὅσα προδίγουν τόν σκοπό. "Ὅπως πρέπει νά είναι καλά ντυμένο τό ἄπομο ἔτσι καί τό οἶκημα τοῦ Συλλόγου ~~τό~~ στόν δποῖον ἀνήκει γιά νά ἐπιβάλλεται στήν ἐκτίμηση τής κοινωνίας.

G) Οἱ μεγάλοι σκοποί. Αύτοί χρειάζονται τή ρεκλάμα: (Τό ἔμβλημα, τά χρώματά του, τόν ύμνο του, τό λάβαρό του, τρόπος χαιρετισμού τῶν μελῶν, διακόσμηση στίς τελετές, φωτισμός, μουσική, τό χαρτί τῶν ἀγγελιῶν καί τής ἀλληλογραφίας καί πρό παντός, εδγένεια καί εδπροσηγορία τῶν μελῶν καί τής 'Ἐπιτροπῆς σ' ὅλες τίς σχέσεις τους μέ τούς ἄλλους). 'Η προπαγάνδα καί κάποιος μυστικισμός πού τήν συντροφιάζει είναι στοιχεῖα πού πρέπει νά προσέχουμε.

D) 'Η Ζωή ἐνός Συλλόγου είναι δημοκρατική καί σάν τέτοια ἀποτελεῖ καλήν προπαίδεια γιά τό δημοκρατικό πολίτη. Στό σύλλογό του θά μάθη:

- α) Πῶς πρέπει νά διεξάγωνται οἱ συζητήσεις στίς γενικές συνελεύσεις....
- β) Πῶς ν' ἀσκή δικαίωμα ψήφου.
- γ) Πῶς πρέπει νά συμπεριφέρεται ἔνα μέλος μπροστά στούς νόμους, στήν 'Ἐπιτροπή καί στ' ἄλλα μέλη.
- δ) 'Η 'Ἐπιτροπή δύναται νά δικτατορεύῃ καί πότε;
- ('Απ' ὅλους ἀπαιτεῖται καί ἐπιβάλλεται δ ἀπόλυτος σεβασμός τοῦ Καταστατικοῦ).

E) "Ἐπειτα ἡ μονάδα-Σύλλογος ἔχει σάν ἄλλο ἀκόμα χαρακτηριστικό τή θέληση νά ζήση, νά παρατείνη τή ζωή τῆς ὅσο τό δυνατό πιό πολύ.

Γι' αὐτό ὅμως πρέπει νά καλλιεργή διαρκῶς:

- α) Τό συναγελαστικό ἐνστικτο, ν' ἀναπτύσση τήν κοινωνικότητα τῶν μελῶν. "Οποιος δέν ἀποκτήση κοινωνικότητα δέν ἔχει τόν "κοινόν νοῦν" πούναι σπουδαῖο πρᾶγμα.
- β) 'Ο μεγάλος σκοπός πρέπει νά πραγματοποιῆται καί
- γ) Νά δημιουργήται παράδοση, πού ἔξυψώνει τό γόητρο.

Πῶς τοῦτο; Μέ:

- 1) Ἐντονη δράση καί καρποφόρα,
- 2) 'Αξιέπαινες πράξεις καί νίκες καί ἄλλες ἐπιτυχεῖς καί ἀξιόλογες δραστηριότητες,
- 3) 'Αλλαγή τρόπου ἐνεργείας καί προσαρμογή στίς νέες καταστάσεις χωρίς ἀπομάκρυνση ἀπό τόν σκοπό ἥ νοθεία τοῦ σκοποῦ. 'Η ἀλλαγή πρέπει νά παρακολουθή, νά προσαρμόζεται μᾶλλον πρός τό πνεῦμα τής ἐποχῆς.

ΣΤ) 'Ακόμα άλλο χαρακτηριστικό είναι: 'Ανάγκη καί θέληση πρός δράση. Αδτό, αντιλαμβάνεσθε, πώς δίνει ζωή καί βοηθεί στή δημιουργία δμαδικού ή συλλογικού πνεύματος.

Πρέπει όμως πάντοτε νά προσέχουμε νά μή δημιουργηθῇ λατρεία ώρι-
σμένων ήρώων σ' ένα αλάδο δράσης, πού ν' ἀπορροφήσῃ τήν προσοχή καί
τό ένδιαφέρο δλων τῶν μελῶν σέ μιά κατεύθυνση ή ένα πρόσωπο (τάση πρός
ἀφηρωΐσμα).

'Επίσης νά προσέχουμε τό ένδιαφέρο ένός μέλους νά μήν ἀπορροφᾶται
συγχρόνως ἀπό πολλά ζητήματα, γιατί οποιος κυνηγάει ταυτόχρονα δυό^{λαγούς} δέν πιάνει κανένα. "Επειτα ν' ἀποφεύγουνται ἔκτροπα καί σκάν-
δαλα έσω άλλα κυρίως έξω τοῦ Συλλόγου. Προσέχετε δηλ. τήν δυσάρεστη
ἀκτινοβολία τοῦ συναισθηματισμοῦ.

Τό γενικό φάρμακο σ' αὐτά είναι ή διαρκής καί πολυσχιδής δράση
άλλα μέ εἰδίκευση, δηλαδή μέ ἐκμετάλλευση τῶν εἰδικοτήτων τῶν Μελῶν,
καί νάναι αὐτή ή δράση έντονη καί ἀποτελεσματική καί μέ μετριοφροσύνη
(θέατρο, ἐκδρομή, διαλέξεις, συζητήσεις, βιβλιοθήκη κλπ). 'Η ποικιλία
είναι ζωτικό στοιχεῖο γιά ένα Σύλλογο, γιατί τέρπει, δημιουργεῖ εύχά-
ριστο συναισθηματισμό.

Ζ) 'Ομάδα-Σύλλογος θέλει καλούς ἀρχηγούς καί δραστήρια Μέλη. Τά
μέσα γι' αὐτό είναι: 'Η ἀδιάκοπη κίνηση καί προπαγάνδα. Αδτό φέρνει
τιμή, εύχαριστεῖ, αδεξάνει τόν ἀριθμό τῶν Μελῶν καί τά καθιστᾶ προθυ-
μότερα γιά δράση'. δίδει τό συναισθημα τῆς δύναμης, τῆς ἐπιβολῆς, τοῦ
γοήτρου.

Η) 'Επίσης έχει τήν τάση νά μιμηται καί ν' ἀμιλλάται πρός άλλους
Συλλόγους. 'Η ἀμιλλα όμως νά είναι εύγενική καί φιλική καί έξυπηρετική
τοῦ σκοποῦ τοῦ Συλλόγου. "Αν κατορθώσῃ μέ τέτοιο τρόπο ν' ἀφομοιώσῃ
άλλους συλλόγους είναι πολύ εύτυχές γεγονός γιά τή ζωή του.

Θ) 'Ακόμα έχει τήν τάση νά ἔξαπλωθῇ, δηλαδή ν' αδεξήσῃ τόν ἀριθμό τῶν
Μελῶν καί νά ιδρύσῃ καί άλλους Συλλόγους παρακλάδια, πού νά τόν έχουν
ώς πρότυπον.

Συμπεράσματα καί Συστάσεις γιά τό Συμβούλιο:

1. Κάθε Συμβούλιο ή 'Επιτροπή ξε δίνη στά Μέλη εύχάριστες συγκινήσεις
καί τέτοιες πού νά ἐκλεπτύνουν καί νά έξευγενίζουν τήν ψυχή.
2. Δέστε τίς ψυχικές, πνευματικές καί άλλες ίκανότητες τῶν Μελῶν, τή
δραστηριότητα καί πρωτοτυπία καί ταλέντο καί ἐκμεταλλευθῆτε τα
γιά τό καλό δλων καί τοῦ Συλλόγου.
3. Κρατᾶτε τό Σύλλογο σέ διαρκή δράση καί μή τόν ἀφίνετε νά κοιμᾶται.
4. Προπαγανδίζετε τούς σκοπούς τοῦ Συλλόγου σας ὅχι μόνο μέ λόγια,
μά κυρίως μέ τούς καλούς σας τρόπους καί τίς καλές σας πράξεις.

"Οσο γιά τά Μέλη, πρέπει:

1. Τό καθένα νά είναι πειθαρχημένο, νά υπηρετῇ μέ προθυμία τό Σύλλογό του καί νά θέτη στή διάθεση του τίς ίκανότητές του ὅποιες καί νάναι, όλικές ή πΑξιματικές ή ήθικές.
2. Τό κάθε μέλος νά άγαπᾷ τό Σύλλογό του σάν τόν έαυτό του ξέροντας πώς έξυπηρέτηση τοῦ Συλλόγου σημαίνει κι' έξυπηρέτηση δική του καί τής πόλης του τοδλάχιστο, ἃν μή δλου τοῦ έθνους.
3. Ἐκτελεῖτε πιστά καί τακτικά τίς ύποχρεώσεις καί τά καθήκοντά σας στό Σύλλογο καί δίνετε συχνά εδκαιιρίες νά σημειώνεται κίνηση ίδεων γύρω ἀπό κάθε ζήτημα τοῦ Συλλόγου. Ἡ συζήτηση κ' ή κριτική έξέταση κάθε ζητήματος (καί ἐνδε ποδοσφαιρικοῦ ἀγῶνα ἀκόμα) θά προαγάγῃ καί θά βελτιώσῃ τά μέλη καί τήν ἀντίληψη των. Μέ ἄλλα λόγια ή προσεκτική έξέταση καί σοβαρή μελέτη θά κάνη ὕστε ή ζωή τοῦ Συλλόγου ν' ἀνέβη σέ ψηλό ἐπίπεδο καί τότε θά παρατηρηθῇ ὅτι: 'Ο ἀνώτερα ὥργανωμένος Σύλλογος ἔχει νά ὡφελήσῃ τό ἄτομο-μέλος πιστό πολύ ἀπ' ὅσο αὐτός ὡφελήθηκε ἀπό τήν προθυμία καί τήν ἀγάπη καί δράση τῶν ἀτόμων-μελῶν. Αὕτος θά είναι ή πληρέστερη ἐκπλήρωση τοῦ μεγάλου σκοποῦ τοῦ Συλλόγου. Αὕτος θά δώσῃ σ' δλους τιμή μεγάλη, τήν ήθική ίκανοποίηση, τή χαρά καί τήν εθτυχία.

N. Ξιούτας,
Γυμνασιάρχης